

Eierskapskontroll

Lierne kommune

Generell eierstyring

2026

FR1151

FORORD

Revisjon Midt-Norge SA har gjennomført eierskapskontrollen på oppdrag fra Lierne kommunes kontrollutvalg i perioden desember 2025 til mai 2026.

Vi vil takke alle som har bidratt med informasjon i prosjektet.

Alle rapporter fra Revisjon Midt-Norge SA publiseres på www.revisjonmidt norge.no.

Orkanger, 8. mai 2026

Arve Gausen

Oppdragsansvarlig revisor

Anne Grete Wold

Prosjektmedarbeider

SAMMENDRAG

Revisjon Midt-Norge SA har gjennomført denne eierskapskontrollen på oppdrag fra kontrollutvalget i Lierne kommune. Metoder vi har brukt for å samle inn data er intervju og dokumentgjennomgang. Vi har undersøkt kommunens eierstyring av sine selskaper på et overordnet nivå.

Revisor konkluderer med at Lierne kommunes eierstyring i hovedsak er i samsvar med lovkrav, anbefalinger og kommunens egne føringer.

Eierskapsmeldingen behandles årlig og oppfyller i hovedsak lovkrav og anbefalinger. Eierskapsmeldingen kan etter revisors vurdering oppdateres med mer relevante opplysninger fra de eide selskapene, dette for å styrke de folkevalgtes beslutningsgrunnlag og legge til rette for bedre politiske drøftinger om eierskapet.

Følgende forhold kan tydeliggjøres i kommunens eierskapsprinsipper for å være mer i samsvar med anbefalte eierprinsipper, disses omhandler:

- Rapporteringsrutiner mellom kommunestyret og eierrepresentant.
- Bruk av valgkomité ved styrevalg, herunder retningslinjer for valgkomitéens arbeid med tilhørende føringer for habilitetsvurderinger.

Revisor konkluderer videre med at kommunedirektør har rutiner og praksis for eierstyring som sikrer folkevalgte nødvendig bistand i eiersaker.

På dette grunnlaget vurderes kommunestyret i Lierne å være tilstrekkelig satt i stand til å ivareta rollen som eier. Eierskapsmeldingen gir et relevant utgangspunkt for utøvelse av eierskap. Å revidere eierskapsmeldingen i tråd med de påpekte forbedringsområdene vil gi de folkevalgte bedre grunnlag for ytterligere involvering i eiersaker og en ytterligere tydeliggjøring av kommunens eierskapsprinsipper.

Revisor anbefaler kommunen å revidere eierskapsmeldingen i tråd med revisors forbedringspunkter.

INNHALDSFORTEGNELSE

Forord	3
Sammendrag.....	4
Innholdsfortegnelse	5
1 Innledning.....	7
1.1 Bestilling	7
1.2 Problemstillinger	7
1.3 Metode	8
1.4 Uttalelse om rapport	9
1.5 Om eierstyring	9
1.6 Kommunens eide selskaper	11
2 Eierstyring	12
2.1 Problemstilling	12
2.2 Eiernes styringsdokumenter og eieroppfølging	12
2.2.1 Kriterier	12
2.2.2 Funn	12
2.2.3 Revisors vurdering	15
2.3 Kommunestyret som eier og eieroppfølging	16
2.3.1 Kriterier	16
2.3.2 Funn	16
2.3.3 Revisors vurdering	19
2.4 Eierrepresentasjon	19
2.4.1 Kriterier	19
2.4.2 Funn	20
2.4.3 Revisors vurderinger	21
2.5 Valg av styre.....	22
2.5.1 Kriterier	22
2.5.2 Funn	23
2.5.3 Revisors vurdering	24
2.6 Bistand for eierstyring	25
2.6.1 Kriterier	25
2.6.2 Funn	26
2.6.3 Revisors vurdering	27
2.7 Konklusjon.....	27
2.8 Anbefaling	28
Kilder	29
Vedlegg 1 – Utledning av revisjonskriterier.....	30
Vedlegg 2 – Uttalelse	35

Tabell

Tabell 1.	Oversikt over eierskap.....	11
Tabell 2.	Utvalgte selskap og valgt eierrepresentant med vara	20
Tabell 3.	Vedtektsfestet valgkomité	23

Figur

Figur 1	Informasjonsflyt om eiersaker, N=12	17
---------	---	----

1 INNLEDNING

1.1 Bestilling

Kontrollutvalget i Lierne kommune har bestilt en eierskapskontroll av kommunens generelle eierstyring. Bestillingen er gjort med bakgrunn i Plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2025 - 2028. Kontrollutvalget vedtok prosjektplanen i sak 23/25.

1.2 Problemstillinger

Følgende problemstillinger vil bli besvart i rapporten:

- Utøver Lierne kommune eierstyring i tråd med lovkrav, anbefalinger og egne føringer?
- Har kommunen rutiner som sikrer bistand for god eierstyring?

Her har vi undersøkt blant annet:

- Eiers styringsdokumenter
- Kommunestyret som eier
- Eieroppfølging
- Eierrepresentasjon
- Valg av styre
- Rutiner og bistand for eierstyring

Vi ser på kommunens generelle eierstyring. Det betyr at eierskapskontrollen ikke undersøker hvordan eierrepresentantene utøver sin myndighet i hvert enkelt selskap.

Det er ikke alle selskaper som er omfattet av en eierskapskontroll. I utgangspunktet er det anledning til å gjennomføre eierskapskontroll i interkommunale selskaper (IKS), aksjeselskap (AS) og samvirkeforetak (SA)¹. Vi undersøker kommunens eierstyring av IKS og AS i denne undersøkelsen.

¹ Moderniseringsdepartementet, «Kontrollutvalgsboka».

1.3 Metode

Eierskapskontrollen er gjennomført i henhold til NKRFs standard for eierskapskontroll, RSK 002². Revisor har vurdert egen uavhengighet overfor Lierne kommune, jf. kommuneloven § 24-4³ og forskrift om kontrollutvalg og revisjon kapittel 3⁴.

Vi har brukt flere metoder for å samle inn data til dette prosjektet.

Intervju

Vi gjennomførte videointervjuer med henholdsvis ordfører og kommunedirektør i Lierne kommune. Ordføreren er eierrepresentant i de fleste av kommunens selskaper. Under intervjuene brukte vi en intervjuguide, og vi skrev referat. De intervjuede har i etterkant bekreftet referatet.

Dokumentgjennomgang

Revisor har fått tilsendt relevante dokumenter og politiske saker om eierstyring. Et sentralt dokument er eierskapsmeldingen fra 2023, sist revidert i 2025. I tillegg er protokoller fra generalforsamlinger og representantskapsmøter i utvalgte selskaper brukt som dokumentasjon. Selskapene er valgt ut på bakgrunn av eierandel, selskapstype og hvilke tjenester selskapene leverer. Revisor har også hentet inn opplysninger om aksjer og eierandeler fra note 5 i kommunens regnskap for 2025.

Vi har hentet inn møteprotokoller fra utvalgte selskaper. Formålet var å bekrefte eierrepresentantens deltakelse i eierorganene og om selskapene bruker valgkomité i tråd med vedtektene. Vi valgte ut følgende selskaper:

- Namas Vekst AS
- Namdal Rehabilitering IKS
- Lierne Utvikling AS
- Midtre Namdal Avfallsselskap IKS
- Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk Holding AS (NTE)

² «RSK 002 Standard for eierskapskontroll - KF Håndbøker».

³ Kommuneloven, *Lov om kommuner og fylkeskommuner*.

⁴ *Forskrift om kontrollutvalg og revisjon*.

Spørreundersøkelse

Vi sendte en spørreundersøkelse til de faste medlemmene i kommunestyret i Lierne, totalt 15 personer. 12 personer (80 prosent) svarte på undersøkelsen. Vi sendte tre påminnelser til de faste medlemmene i kommunestyret, som ikke besvarte undersøkelsen. I forkant hadde vi god dialog med ordføreren for å sikre at kommunestyrets medlemmer fikk informasjon om undersøkelsen.

Vurdering av metode

Vi har benyttet tilstrekkelig med kilder til data i denne eierskapskontrollen. Bruk av intervju, dokumentgjennomgang og spørreundersøkelse gir et bredt og solid grunnlag. Metodetrianguleringen styrker påliteligheten i vurderingene. En svarprosent på spørreundersøkelsen på 80 prosent fra kommunestyrets faste medlemmer innebærer at resultatene i stor grad reflekterer synspunktene i det aktuelle organet. Alle tre partiene er representert blant respondentene, noe som gir et godt grunnlag til å vurdere kommunestyrets opplevelse av eierstyringen. Revisjonen baserer seg videre på dokumenter som finnes i kommunens arkiv og det som er oversendt. Dersom enkelte prosesser ikke er skriftlig dokumentert, kan det påvirke helheten i vurderingene. Vi mener totalt at de innsamlede data er tilstrekkelige for å kunne vurdere på kriteriene og svare på problemstillingene i eierskapskontrollen.

1.4 Uttalelse om rapport

En foreløpig rapport er sendt til ordfører for uttalelse den 10. april 2025. Tilbakemeldingen fra ordfører er lagt ved rapporten i vedlegg 2. Høringsuttalelsen har ikke ført til endringer i rapporten.

1.5 Om eierstyring

Eierstyring forutsetter kompetanse, gode styringsverktøy og tydelige rolleavklaringer. Temaet inngår i KS sitt folkevalgtprogram⁵, og KS har gitt anbefalinger for hvordan kommunene kan sikre godt eierskap, selskapsledelse og kontroll i fristilte selskaper⁶.

Kommuneloven av 2018⁷ stiller krav om at kommunene skal utarbeide en eierskapsmelding. Formålet er å gi folkevalgte oversikt over og bevissthet om eierrollen, slik at kommunen kan

⁵ KS, «KS Folkevalgtprogram - Hjem».

⁶ KS, «Hvordan være gode eiere for selskaper og foretak - Hjem».

⁷ KS, «Eierskapsmeldingen - Hjem».

utøve god politisk kontroll over sine eierinteresser. Kommunestyret skal fastsette overordnede prinsipper for eierstyring og beskrive formålet med å eie hvert enkelt selskap.

Både KS sine veiledere, vist til over, og kommuneloven legger opp til at kommunene har stor frihet i hvordan virksomheten skal organiseres. Når kommunestyret legger deler av virksomheten til egne selskaper, endres likevel rammene for folkevalgt styring og kontroll. Styringssystemene som gjelder for den valgte selskapsformen, må følges. Styring gjennom selskapenes eierorganer er mer indirekte enn den politiske styringen av den kommunale organisasjonen, og dette kan utfordre den demokratiske kontrollen.

Selskapsformene har egne lover for organisering. Et gjennomgående trekk er det tydelige skillet mellom eierorgan og styrende organ. Eierens oppgave er å fastsette de ytre rammene gjennom eierskapsmelding, eierstrategi, selskapsavtale og vedtekter. Eierrepresentantene skal ivareta kommunens interesser i selskapenes eierorgan. For å sikre demokratisk forankring er det viktig at vedtak i eierorganene er forankret i kommunestyret.

Kildene understreker at selskapsforvaltningen er styrets ansvar, mens daglig leder har ansvar for den løpende driften. Styret skal forholde seg til rammene eierne har fastsatt, og innenfor disse rammene arbeide utelukkende i selskapets interesse. Å bruke eiermakt til å gripe inn i den løpende forvaltningen strider med prinsippene for styring av selvstendige selskaper.

1.6 Kommunens eide selskaper

Det er registrert følgende eierskap i Lierne kommune i regnskapet for 2025, note 5.

Tabell 1. Oversikt over eierskap

Selskap	Eierandel	Balanse verdi (kroner)
Lierne Nasjonalparksenter IKS	60 %	300 000
Namdal Rehabilitering Drift IKS	3,85 %	15 715
Namdal rehabilitering senter eiendom IKS		20 000
KonSek Trøndelag IKS		25 000
Revisjon Midt Norge SA		15 000
Midtre Namdal avfallsselskap IKS	3,5 %	100 000
IKT Indre Namdal IKS	20 %	
Interkommunalt arkiv Trøndelag IKS	1,07 %	
Brannvesenet Midt IKS	6,2 %	
Midt Norsk 110-sentral IKS	0,29 %	
NTE Holding AS		15 750 000
Kommunekraft AS	0,3 %	1 000
Stiftelsen Norsk revyfaglig senter		5 000
Namas Vekst - aksjer	20 %	25 000
Namas Vekst - egenkapitaltilskudd		250 000
Lierne boligutleie	100 %	100 000
Visit Namdalen SA		3 000
Lierne Utvikling AS	100 %	100 000
Mebygda vassverk SA		90 000
Sørli Samfunnshus SA		389 100
Tunnsjø Vannverk SA		45 000
Li-Bua SA		5 000
Indre Namdal Legetjeneste KO	25 %	406 8756

Kilde: kommuneregnskapet 2025, Lierne kommune

2 EIERSTYRING

I dette kapitlet undersøker vi problemstilling 1.

2.1 Problemstilling

Utøver Lierne kommune eierstyring i tråd med lovkrav, anbefalinger og egne føringer?

Her vil vi undersøke blant annet:

- Eiers styringsdokumenter
- Kommunestyret som eier
- Eierrepresentasjon og oppfølging av eierskap
- Valg av styre

2.2 Eiernes styringsdokumenter og eieroppfølging

2.2.1 Kriterier

- Kommunestyret skal behandle eierskapsmelding som inneholder lovens minstekrav minst én gang i løpet av valgperioden.
- Kommunestyret bør ha en prinsipiell diskusjon om godtgjørelse av styreverv i forbindelse med behandling av eierskapsmeldingen.

Utlædningen av kriteriene finnes i vedlegg 1.

2.2.2 Funn

Eierskapsmelding

Føringer til innholdet i eierskapsmeldingen følger av KommuneLOvens § 26-1:

Kommuner og fylkeskommuner skal minst én gang i valgperioden utarbeide en eierskapsmelding som skal vedtas av kommunestyret eller fylkestinget selv.

- Kommunens prinsipper for eierstyring,
- En oversikt over selskaper, kommunale eller fylkeskommunale foretak og andre virksomheter som kommunen eller fylkeskommunen har eierinteresser eller tilsvarende interesser i
- Kommunens eller fylkeskommunens formål med sine eierinteresser eller tilsvarende interesser i virksomhetene

Kommunen har vedtatt og revidert «Eierskapsmelding 2023», i februar 2025, sak 11. Eierskapsmeldingen ble oppdatert med økonomiske tall til eide selskap, øvrig informasjon i eierskapsmeldingen er likt fra tidligere år. I begrunnelsen til vedtaket heter det at:

«Eiermeldinga er et godt verktøy som gir kommunestyret et innblikk i kommunens eierskap innenfor ulike fagområder».

Eierskapsmeldingen viser følgende informasjon: hvorfor eiermelding og kommunelovens krav til denne. Videre beskrives roller og rolleforståelse knyttet til kommunestyret som eier, kommunedirektørs rolle, kommunen som kunde/bruker i eide selskap, og skille mellom eierskap og selskapsledelse i eide selskap. Deretter er ulike selskapsformer ved eierskap vist i eierskapsmeldinga. Lierne kommune sine prinsipper for eierstyring er vist i åtte punkter hvor det overordnet vises til at:

Lierne kommunen sine eierskap skal være forutsigbare og langsiktige. Formålet er å legge til rette for god og effektiv forvaltning og utvikling av selskaper hvor kommunen har eierinteresser, samt gi tydelige styringssignaler i samsvar med de målsettinger og strategier kommunen har for sine eierskap.

Så beskrives hvordan kommunen skal utøve sitt eierskap i ulike selskaper og interkommunale samarbeid på en ansvarlig, åpen og politisk forankret måte. Det vises til kommunens eierskap i Aksjeselskap, Interkommunale selskap og samvirkeforetak. For hvert selskap gis det informasjon om eierandel, styrets sammensetting og kommunens observatører samt daglig ledelse, vedtektsfestet formål og økonomiske nøkkeltall siste fem år. I tillegg beskrives kommunen sitt formål med eierskapet i det enkelte selskap og kommunens erfaringer med selskapet siste år. Selskapsinformasjonen gis for 21 eide selskap. Eierskapsmeldinga gir en kort oppstilling over kommunens vertskommuneavtaler, totalt fem ulike vertskommuneavtaler. Avslutningsvis i eierskapsmeldinga vises kommunens medlemskap og formål med fire ulike interesseorganisasjoner som er registrert som forening/lag/innretning.

Ordføreren opplyser at kommunestyret etter loven skal behandle eierskapsmeldingen minst én gang i hver kommunestyreperiode. I praksis behandler kommunen hele eierskapsmeldingen årlig og endringen består av å oppdatere økonomitall og øvrig selskapsinformasjon om eide selskap, ifølge ordfører. Han beskriver arbeidet som omfattende, og kommunen videreutvikler nå dokumentet for å gjøre det mer presist og oppdatert.

Ordføreren peker på at større saker, som nytt regionalt mottaksanlegg i avfallsselskapet som en eksempelsak, bør omtales i eierskapsmeldingen. Dette fordi det kan få økonomisk betydning for innbyggerne ved at gebyrøkning for avfallet. Han viser også til at enkelte selskaper har opparbeidet egenkapital som kan brukes før avgifter eller kommunale

innbetalinger økes som informasjon til eierskapsmeldingen. Videre peker både kommunedirektør og ordfører på behovet for kontinuerlig å vurdere kommunens eierstyring av heleide selskaper, noe som kan informeres nærmere om i eierskapsmeldingen.

Ordfører samarbeider med ordførerne i Røyrvik og Namsskogan om å utforme en eierskapsmelding som bedre svarer på spørsmål fra folkevalgte og innbyggere. Målet er at eierskapsmeldingen skal inneholde mer oppdaterte og «levende» data om forutsetninger for eide selskaps drift og påvirkninger det måtte ha på kommunens eierskap, slik at rapporteringen i større grad viser dagsaktuelle saker om eide selskap framfor historiske tall.

Videre beskriver ordfører kommunens deltakelse i et kommunalt oppgavefellesskap innen legetjenester. Kommunene deltar nå i en forsøksordning der fellesskapet kan fatte visse vedtak. Han opplever ordningen som ny og mener samarbeidet må inn i eierskapsmeldingen.

Kommunedirektøren opplyser at kommunen har etablert en praksis med å oppdatere eierskapsmeldingen hvert år, med oppdaterte informasjon om eide selskap. Eierskapseierskapsmeldingen behandles dermed ikke bare én gang per valgperiode, men legges fram årlig. Han vurderer det som positivt at eierskapsmeldingen også fremover vil omfatte sentrale medlemskap og samarbeid, inkludert vertskommunesamarbeid. Kommunedirektøren forklarer at kommunen for noen år siden gjorde et løft for å oppfylle lovkravene knyttet til eierskapsmeldingen. Den tidligere ordføreren utviklet malen som fortsatt brukes.

I spørreundersøkelsen spurte vi først om deltakerne kjenner til at kommunestyret har vedtatt en eierskapsmelding. Alle Tolv svarte ja. Deretter ba vi dem vurdere om eierskapsmeldingen gir en oversikt over kommunens eide selskaper. Tolv svarte ja. Vi spurte også om meldingen beskriver formålet med kommunens eierskap. Ni svarte ja, og tre svarte «vet ikke». Til slutt spurte vi om eierskapsmeldingen inneholder prinsipper for eierstyring. Sju svarte ja, én svarte nei, og fire svarte «vet ikke».

Godtgjøring av styreverk

Ordføreren sier at kommunen ønsker moderasjon i styregodtgjøring samtidig som den må være konkurransedyktig. Han beskriver at det tidligere har vært store forskjeller mellom selskapene, men at disse nå er i ferd med å jevnnes ut. Han sier at regulering skjer i tråd med lønnsveksten i kommunal sektor. Han sier at kommunestyret har diskutert godtgjøring av styreverk i eide selskap. Kommunedirektøren kjenner imidlertid ikke til at det vært en prinsipiell diskusjon om styregodtgjørelse i kommunestyret. Revisor har ikke funnet føringer for styregodtgjøring i kommunens eierskapsmelding.

I spørreundersøkelsen spurte vi om kommunestyret har diskutert prinsipper for styrehonorar i eide selskaper. Fire svarte «ja», fire svarte «nei», og fire svarte «vet ikke».

2.2.3 Revisors vurdering

Kriterie: Kommunestyret må behandle eierskapsmelding som inneholder lovens minstekrav minst én gang i løpet av valgperioden.

Kommunestyret har vedtatt en revidert eierskapsmelding i inneværende valgperiode og oppfyller dermed lovkravet i kommuneloven. Den inneholder oversikt over eierskap og kommunens formål og prinsipper for eierstyring som er lovens minstekrav. Revisor vurderer at kriteriet er oppfylt.

Data viser at eierskapsmeldingen har forbedringspotensial. Den kan gi mer oppdatert informasjon om endringer i driftsforutsetningene for eide selskap. Dette er relevant hvis endringer påvirker eller har innvirkning på kommunens eierskap eller mottatte tjenester som ytes. Nye samarbeid, som eksempelvis oppgavefellesskapet innen legetjenester, kan også innlemmes bedre i eierskapsmeldingen.

I forarbeidene til kommuneloven om eierskapsmeldingens innhold, er følgende beskrevet: kommunalt oppgavefellesskap, vertskommunesamarbeid og stiftelser som kommunen har en spesiell interesse i, bør ifølge utvalget tas med i en eierskapsmelding. Etter revisors vurdering kan disse forbedringsområdene til eierskapsmeldingen bidra til økt involvering og flere relevante diskusjoner blant folkevalgte i forbindelse med behandling av eierskapsmeldingen og tilknyttede eiersaker.

Kriterie: Kommunestyret bør ha en prinsipiell diskusjon om godtgjørelse av styreverv i forbindelse med behandling av eierskapsmeldingen.

Revisor vurderer at kriteriet ikke er oppfylt. Selv om ordføreren viser til et ønske om moderasjon i styregodtgjørelsen og at enkelte i kommunestyret har hatt noen diskusjoner, viser ikke data at en prinsipiell drøfting av styregodtgjørelse er tilstrekkelig kjent. Videre gir ikke eierskapsmeldingen føringer knyttet til styregodtgjørelse i eierprinsippene.

2.3 Kommunestyret som eier og eieroppfølging

2.3.1 Kriterier

- Kommunestyret bør sikre tilstrekkelig opplæring om eierstyring
- Kommunestyret bør etablere rutiner som sikrer dialogen mellom kommunestyret som eier og eierrepresentanten.
- Eier bør vurdere behovet for eiermøter

Utledningen av kriteriene finnes i vedlegg 1.

2.3.2 Funn

Opplæring

Ordfører og kommunedirektør opplyser at kommunestyret har gjennomført folkevalgtopplæring etter siste valg, der eierstyring var et av flere tema. I tillegg har enkelte selskaper orientert formannskapet og kommunestyret om aktuelle saker i selskapene, som også gir opplæring til folkevalgte. De peker på at kommunestyrets behandling og vedtak om eierskapsmeldingen bidrar til opplæring, fordi den gir en samlet og jevnlig oppdatert oversikt over kommunens eierskap og føringer.

Kommunedirektør sier at folkevalgte får informasjon gjennom:

- årlig eierskapsmelding
- deling av protokoller
- temamøter i forkant av kommunestyremøter
- løpende dialog med ordføreren

I spørreundersøkelsen spurte vi om kommunestyret har fått opplæring i hvordan folkevalgte skal utøve eierskapet sitt. Ni svarte «ja», to svarte «nei», og én svarte «vet ikke».

Dialog mellom kommunestyret og eierrepresentanten

Ordføreren opplyser at han etter behov informerer kommunestyret om møter og utviklingen i selskapene. Det utarbeides en presentasjon over informasjonen om aktuelle eiersaker som deles i møtet, disse lagres i kommunens teamsområde. Han sier at denne brukes for å kunne følge opp hva som tidligere er kommunisert, og at dette fungerer godt i praksis.

Kommunedirektør sier at kommunestyret oppnevner eierrepresentanter ved starten av hver kommunestyreperiode. Som hovedregel representerer ordfører og varaordfører kommunen i eierorganene. Lierne kommune har også en ordning der én politisk representant fra opposisjonen deltar i enkelte selskap. I enkelte selskaper er kommunedirektøren nevnt i

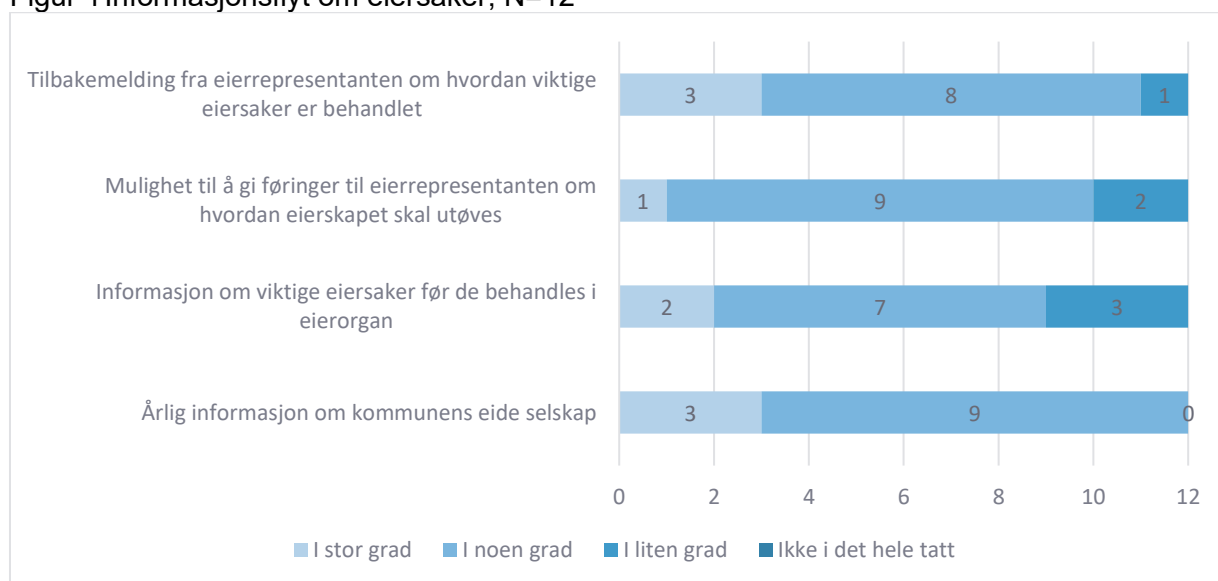
vedtektene som deltaker og observatør. Kommunedirektør sier videre at ordføreren informerer kommunestyret etter behov om deltakelse i møter og eieroppfølging. Dette gjøres gjennom: deling av protokoller i Teams og kommunens arkivsystem Elements hvor kommunestyrets medlemmer har tilgang til protokollene fra selskapene.

Ordfører har i kommunestyremøte 27.3.25 og 13.11.25 gitt en presentasjon om blant annet eierskap i enkeltsselskaper (Lierne utvikling, NTE, MNA, Namdal rehabilitering, Indre Namdal Felles Legetjeneste KO) eller samarbeidsordninger ut fra dagsaktuelt behov for dette.

I kommunens eierskapsmelding er det gitt følgende føringer til eierrepresentanten: Kommunens standpunkt i prinsipielle og sentrale saker skal forankres politisk gjennom formannskap/kommunestyre⁸.

I spørreundersøkelsen spurte vi kommunestyret om flere relevante forhold knyttet til informasjonsflyten om eierstyringen. Svarene er vist i figuren under:

Figur 1 Informasjonsflyt om eiersaker, N=12

Kilde: spørreundersøkelse utført av Revisjon Midt-Norge

Figuren viser svarfordelingen for fire spørsmål om informasjon og dialog mellom kommunestyret og eierrepresentanten. Når det gjelder årlig informasjon om kommunens eide selskap, oppgir 3 deltakere «i stor grad» og 9 «i noen grad». For informasjon om viktige eiersaker før de behandles i eierorgan svarer 2 deltakere «i stor grad», 7 «i noen grad» og 3 «i liten grad». For muligheten til å gi føringer til eierrepresentanten om hvordan eierskapet skal utøves, oppgir 1 deltaker «i stor grad», 9 «i noen grad» og 2 «i liten grad». Når det gjelder

⁸ Eierskapseierskapsmeldingens kapittel 5, punkt 7, side 12.

tilbakemelding fra eierrepresentanten om hvordan viktige eiersaker er behandlet, svarer 3 deltakere «i stor grad», 8 «i noen grad» og 1 «i liten grad».

Eiermøter

Ordføreren sier at han deltar i eiermøter på vegne av kommunen og at han ser på disse som et viktig forum for å gi styringssignaler og motta informasjon som er viktig å drøfte med kommunestyret om eierskapet. Han beskriver at behovet for eiermøter vurderes av selskapet ut fra sakens betydning. Dette gjelder eiersaker knyttet til tjenester som har store økonomiske konsekvenser for innbyggerne og eierkommunene. Han sier at han bruker eiermøtene aktivt, spesielt i selskaper der det er viktige strategiske spørsmål på agendaen. Han forteller at ordførerne i Namdalen har etablert et samarbeid der de drøfter saker i forkant av møter, for å stå mer samlet når de møter i eierorgan i eide selskap. Han beskriver at dette er gjort for å unngå at hver ordfører uttaler seg alene i media, og i stedet bruke felles talsperson når felles saker berører mange kommuner. Dette mener han gir større tydelighet og styrke i eierstyringen i deleide selskap.

Kommunedirektør sier at både han og kommunalsjefen for eksempel har deltatt på strategisamlinger i Namdal Rehabilitering IKS og er involvert i arbeidet med framtidige økonomiske modeller for Namas Vekst AS. I flere tilfeller har selskapene selv kalt inn administrasjonen til eiermøter. Kommunedirektøren opplever at selskapene som er tett på faglig og operasjonelt, er flinke til å innkalle til eiermøter når det trengs.

Åpne kommentarer til eierstyringen

I spørreundersøkelsen ble folkevalgte gitt muligheten til å gi kommentarer til kommunens utøvelse av eierskapet. Følgende tre kommentarer ble gitt:

- Jeg mener at et problem med presset kommuneøkonomi er at en får et fragmentert bilde over ulike selskaper.
- Jeg synes at eierskapsmeldingene til en viss grad er mangelfulle og kunne innehatt mere informasjon for oss folkevalgte. Synes for øvrig at ordføreren er god til å trekke oss gjennom hva som er viktige aktuelle saker i bedrifter og organisasjoner kommunen har eierskap / er medlem i under hans orienteringsrunder i hvert kommunestyremøte. Her blir det også til tider orientert om valgprosesser i de ulike organene.
- Det bør være bedre løpende informasjon om selskapene som er viktige samarbeidspartnere.

2.3.3 Revisors vurdering

Kriterie: Kommunestyret bør sikre tilstrekkelig opplæring om eierstyring

Det er gjennomført opplæring om eierstyring til folkevalgte. Revisor vurderer at kriteriet er oppfylt.

Kriterie: Kommunestyret bør etablere rutiner som sikrer dialogen mellom kommunestyret som eier og eierrepresentanten.

Det er etablert rutiner som sikrer dialogen mellom kommunestyret som eier og eierrepresentanten. Revisor vurderer at kriteriet er delvis oppfylt da rapporteringsrutiner etter møter i eierorganer i liten grad er beskrevet i eierskapsmeldingen, selv om praksisen om dialogen fra eiermøter ser ut til å være på plass.

Kriterie: Eier bør vurdere behovet for eiermøter

Det avholdes eiermøter med selskaper ut fra eiers behov. Revisor vurderer at kriteriet er oppfylt.

2.4 Eierrepresentasjon

2.4.1 Kriterier

- Kommunestyret bør utnevne sentrale folkevalgte som eierrepresentanter
- Kommunestyret bør være representert i selskapenes eierorgan
- Kommunestyret bør avklare myndigheten til eierrepresentanten

Utledningen av kriteriene finnes i vedlegg 1.

2.4.2 Funn

Eierrepresentanter

I kommunens eierskapsmelding vises det til at det er kommunestyret er ansvarlig for at kommunens eierskap utøves på en forsvarlig måte. Slik at verdiene og oppgavene som ligger i selskapene forvaltes til beste for kommunens innbyggere. Kommunestyret fastsetter gjennom eierskapsmeldingen formålet og rammene for kommunens eierskap. Kommunestyret kan delegere sin myndighet. Delegert myndighet skal utøves innenfor rammene av eierskapsmeldingen, samt andre føringer fastsatt av kommunestyret. Saker av stor prinsipiell og politisk betydning skal legges fram for kommunestyret. Ordfører er kommunens representant i generalforsamling, representantskap og årsmøter, med varaordfører som første vara og faste medlemmer i formannskapet som øvrige varamedlemmer.

I kommunens eierskapsmelding er det gitt følgende føringer til eierrepresentanten: Lierne kommunes eierrepresentanter skal ivareta kommunens interesser, men møter ikke med bundet mandat.

I kommunens delegeringsreglement⁹ er ordfører gitt fullmakt til å representere kommunen ved generalforsamlinger, årsmøter mv. dersom dette ikke er begrenset i lov, forskrift eller vedtekt, og til å utpeke stedfortreder dersom ordføreren selv ikke kan møte og vara ikke er oppnevnt.

Tabell 2. Utvalgte selskap og valgt eierrepresentant med vara

Selskap	Valgt eierrepresentant og kilde
Namas Vekst AS	Ordfører eller varaordfører, Delegeringsreglementet
Namdal Rehabilitering IKS	Ordfører og fire valgte varamedlemmer, Kommunestyrets sak 60/2023
Lierne utvikling AS	Ordfører eller varaordfører, delegeringsreglementet
Midtre Namdal Avfallsselskap IKS (MNA)	Ordfører og fire varamedlemmer, kommunestyrets sak 60/2023
Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk Holding AS (NTE)	Ordfører eller varaordfører, delegeringsreglementet

Kilde: Lierne kommune

I spørreundersøkelsen spurte vi om du som folkevalgt er kjent med hvem som er eierrepresentanten i eide selskap. Elleve svarte «ja» og en svarte «Vet ikke».

⁹ Kapittel 4.1.1, punkt 5.

Representasjon

Vi har hentet inn protokoller fra generalforsamlinger og representantskap for utvalgte selskap i 2025 for å se på om kommunens eierrepresentant deltok i disse møtene. Resultatene av gjennomgangen vises i neste tabell.

Eierrepresentantens deltakelse i eierorgan i eide selskap vår og høst 2025

Selskap	Deltakelse vår 2025	Deltakelse høst 2025
Namas Vekst AS	Deltatt	Deltatt
Namdalen Rehabilitering IKS	Deltatt	Deltatt
Lierne utvikling AS	Deltatt	Deltatt
Midtre Namdal Avfallsselskap IKS	Deltatt	Deltatt
Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk Holding AS (NTE)	Deltatt	Deltatt

Kilde: protokoller fra eierorgan i utvalgte selskap

Myndighet

Kommunestyret fastsetter gjennom eierskapsmeldingen formålet og rammene for kommunens eierskap, dette følger av kommunens vedtatte eierskapsmelding. Kommunestyret kan delegere sin myndighet. Delegert myndighet skal utøves innenfor rammene av eierskapsmeldingen, samt andre føringer fastsatt av kommunestyret. Innledningsvis i dette kapittelet viste vi også til at saker av stor prinsipiell og politisk betydning skal legges fram for kommunestyret. I prinsippene (punkt 5, underpunkt 7) vises det til at Lierne kommunes eierrepresentanter skal ivareta kommunens interesser, men møter ikke med bundet mandat. Kommunens standpunkt i prinsipielle og sentrale saker skal forankres politisk gjennom formannskap/kommunestyre.

Kommunedirektøren sier at kommunen ikke har skriftlig rutine for å avklare eierrepresentantenes mandat. I praksis er rammene likevel tydelige, da ordføreren stemmer på vegne av kommunen. Ved prinsipielle saker kan kommunestyret involveres i forkant, men dette skjer ikke systematisk i alle typer møter.

2.4.3 Revisors vurderinger

Kriterie: Kommunestyret bør utnevne sentrale folkevalgte som eierrepresentanter

Kommunestyret har utnevnt sentrale folkevalgte som eierrepresentanter. Revisor vurderer at kriteriet er oppfylt.

Det er i hovedsak ordfører og varaordfører som fungerer som eierrepresentant og vararepresentant i kommunens selskaper. I selskaper hvor det er krav om flere vara, er dette valgt. Dette gjelder de interkommunale selskapene (IKS), etter IKS-loven av 2023.

Kriterie: Kommunestyret bør være representert i selskapenes eierorgan

Eierrepresentanten møter i eierorgan. Revisor vurderer at kriteriet er oppfylt.

Kriterie: Kommunestyret bør avklare myndigheten til eierrepresentanten

Myndigheten til kommunens eierrepresentant er avklart. Revisor vurderer at kriteriet er oppfylt.

Kommunestyret har lagt føringer for eierrepresentanten gjennom prinsippene for eierstyring i eierskapsmeldingen. Myndigheten er avklart gjennom overordnede føringer: Eierrepresentanten møter ikke med bundet mandat, og prinsipielle saker skal avklares med kommunestyret eller formannskapet før møtene.

2.5 Valg av styre

2.5.1 Kriterier

- Eier bør ha rutiner for å vedtektsfeste en ordning med bruk av valgkomité ved valg av styre
- Eier bør ha rutiner for å sikre at valgkomitéen har retningslinjer for styrets sammensetning og kompetanse
- Eier bør ha rutiner som sikre at inhabilitet og rollekonflikter vurderes i forbindelse med styrevalg

Utleddningen av kriteriene finnes i vedlegg 1.

2.5.2 Funn

Valgkomité og retningslinjer for valgkomitéens arbeid

Ordfører forteller at valgkomité brukes som en del av den ordinære prosessen for styreutnevnelser i kommunens eide selskaper. Han opplyser at det normalt finnes dokumenter som beskriver valgkomitéens arbeid, blant annet instruks for valgkomité eller lignende styringsdokumenter. Disse skal bidra til at styrevalg skjer på en forutsigbar, ryddig og faglig begrunnet måte. For heleide selskaper, som Lierne Utvikling, sier han at det også finnes et eget dokument som regulerer valgkomitéens arbeid. Han viser til at dette bidrar til tydelighet i prosessen og ivaretar eierens behov for kompetente og uavhengige styrer.

Kommunedirektør sier at han ikke sitter i styrene, men kan være observatør, eksempelvis i Lierne Utvikling. Noen ganger, for eksempel i IKS-er, kan det være aktuelt med styremedlemmer fra administrasjonen.

I spørreundersøkelsen spurte vi de folkevalgte om de kjenner til om det finnes en valgkomité for styrevalg i eide selskaper. Åtte svarte ja, mens fire svarte vet ikke. Vi spurte også om de kjenner til om valgkomitéen har retningslinjer for arbeidet sitt. Seks svarte ja, og seks svarte vet ikke.

I kommunens prinsipper for eierstyring i eierskapsmeldingen (Kapittel 5, punkt 4) heter det at Lierne kommune skal være pådriver for at styrerepresentantene har relevant kompetanse, kapasitet og faglig bredde ut fra selskapets egenart og formålet med eierskapet. Revisor kan ikke se at det foreligger føringer til styrerepresentant om at arbeide for å sikre at eide selskap har valgkomité og retningslinjer for styrevalg i eierskapsmeldingens føringer.

Tabell 3. Vedtektsfestet valgkomité

Selskap	Vedtektsfestet valgkomité
Namas Vekst AS	Ja
Namdal Rehabilitering IKS	Ja
Lierne utvikling AS	Ja
Midtre Namdal Avfallsselskap IKS (MNA)	Ja
Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk Holding AS (NTE)	Ja

Inhabilitet og rollekonflikter

Ordføreren sier at han ikke sitter i styrene i Namas Vekst AS, Namdal Rehabilitering IKS, Lierne utvikling AS, Midtre Namdal Avfallsselskap IKS, Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk Holding AS (NTE). Han ser betydningen av å unngå rollekonflikter, særlig i heleide selskaper.

Kommunestyret er opptatt av å ta opp habilitetsvurderinger før saker behandles, ifølge ordfører.

Tabell 4. Stikkprøve om ordfører eller kommunedirektør sitter i styret i selskaper

Selskap	Ordfører/kommunedirektør i styret
Namas Vekst AS	Ordfører eller kommunedirektør sitter ikke i styret
Namdal Rehabilitering IKS	Ordfører eller kommunedirektør sitter ikke i styret
Lierne utvikling AS	Ordfører eller kommunedirektør sitter ikke i styret
Midtre Namdal Avfallsselskap IKS (MNA)	Ordfører eller kommunedirektør sitter ikke i styret
Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk Holding AS (NTE)	Ordfører eller kommunedirektør sitter ikke i styret

Kilde: Intervjudata og protokoller fra eiermøter

I prinsippene for eierstyring (kapittel 5, punkt 3) vises det til at Lierne kommune skal ha åpenhet omkring kommunes eierskap og til selskapenes virksomhet.

2.5.3 Revisors vurdering

Kriterie: Eier bør ha rutiner for å vedtektsfeste en ordning med bruk av valgkomité ved valg av styre

Det er vedtektsfestet en ordning med bruk av valgkomité ved valg av styre i utvalgte selskaper. Det mangler en tydeliggjøring i eierprinsippene med føringer for bruk av valgkomité ved styrevalg. Revisor vurderer at kriteriet er delvis oppfylt.

Eierprinsippene legger en forventning om styrekompetanse. KS anbefaler at bruk av valgkomité vedtektsfestes, da dette ikke er en lovregulert ordning. Bruk av valgkomité vil kunne bidra til langsiktige og gjennomtenkte prosesser for å finne et godt sammensatt styre til selskapets behov. Det er eierrepresentanten som må følge opp i eierorgan at eide selskap har føringer for bruk av valgkomité i selskapsdokumentene, dette kan tydeliggjøres klarere i kommunens eierskapsprinsipper.

Kriterie: Eier bør ha rutiner for å sikre at valgkomitéen har retningslinjer for styrets sammensetning og kompetanse

Det er retningslinjer for styrevalg i kommunens heleide selskap. Det foreligger eierstyringsprinsipper med kompetanse til styrevalg i eide selskap, men det mangler tydeliggjøring av rutiner for retningslinjer for valgkomitéens arbeid. Revisor vurderer at kriteriet er delvis oppfylt.

Det finnes forventninger til styrekompetanse i kommunens eierstyringsprinsipper, og disse bør forankres i det enkelte selskap. Det vil være eierrepresentantens oppgave å formidle denne forventningen i eierorgan i eide selskap. Retningslinjer for valgkomitéens arbeid kan med fordel tydeliggjøres i eierskapsprinsippene, for å sikre eksempelvis riktig kompetanse ved styrevalg.

Kriterie: Eier bør ha rutiner som sikre at inhabilitet og rollekonflikter vurderes i forbindelse med styrevalg

Kommunen har en praksis for habilitetsvurderinger og åpenhet, men rutinene for habilitetsvurderinger kan tydeliggjøres bedre. Revisor vurderer at kriteriet er delvis oppfylt.

Lierne kommune skal ha åpenhet omkring kommunens eierskap, dette for å bidra til bevisstgjøring av roller, ifølge eierskapsmeldingens føringer. Dersom eier sikrer at selskapene har valgkomité som jobber etter fastsatte retningslinjer, bør eier også vurdere å sikre at retningslinjene omfatter habilitetsvurderinger, noe som også kan tydeliggjøres i kommunens prinsipper for eierstyring. Det viktige her er at eierrepresentanten følger opp dette i praksis når vedkommende møter i eide selskapers eierorgan.

2.6 Bistand for eierstyring

Har kommunen rutiner som sikrer tilrettelegging og bistand for god eierstyring?

2.6.1 Kriterier

- Kommunedirektøren bør tilrettelegge for at folkevalgte får bistand til oppfølging av eierskapet.

2.6.2 Funn

Ordføreren opplever at saksutredningene fungerer godt. Han mener likevel at enkelte saker burde inneholde flere alternativer for å synliggjøre det politiske handlingsrommet bedre. Han beskriver rollefordelingen mellom administrasjon og politikere som tydelig, og at sakene som legges fram, er forsvarlig utredet.

Ordføreren forklarer at han rådfører seg med kommunedirektøren før vanskelige eiersaker og at saker løftes til formannskapet eller kommunestyret ved behov. Han sier at formelle vedtak ikke alltid fattes, men at han får klare signaler som han tar med inn i eiermøtene. Ordføreren opplyser at han jevnlig informerer kommunestyret om møter og utviklingen i selskapene.

Både kommunedirektøren og ordføreren forklarer at kommunen bruker Elements som arkivsystem, og at det er etablert faste mapper for hvert selskap og år. Ordføreren sørger for at innkallinger og protokoller sendes til postmottaket når dette ikke allerede er lagt inn som mottaker fra selskapene.

Kommunens eierskapsmelding i dag omfatter eierskapsprinsipper, formål og oversikt over eide selskaper. I rapportens kapittel 2.2.3 har revisor vurdert innholdet i eierskapsmeldingen til å være i samsvar med kommunelovens krav til eierskapsmelding, noe som gir føringer for hvordan kommunens eierskap skal utøves. Videre viser informasjonen i kapittelet til en årlig oppdatering av selskapsinformasjon, noe som også er anbefalt fra KS.

I kommunelovens § 13.2 skal kommunedirektøren påse at saker som legges fram for folkevalgte organer, er forsvarlig utredet. I forarbeidene til kommuneloven¹⁰ vises det at i det vesentligste vil være opp til det folkevalgte organet å vurdere. Departementet kan ikke gi retningslinjer eller andre føringer for en slik vurdering. Hva som er forsvarlig vil blant annet kunne avhenge av sakens karakter, kompleksitet, tid til rådighet for utredningen og så videre. Dette betyr at hvis det folkevalgte organet faktisk realitetsbehandler en sak, må det implisitt legges til grunn at organet vurderte det slik at saken var forsvarlig utredet. I rapportens kapittel 2.2.2 vises det til at kommunestyret har i sak 11/2025 vedtatt eierskapsmeldingen og lagt ved følgende uttalelse: «eierskapsmeldinga er et godt verktøy som gir kommunestyret et innblikk i kommunens eierskap innenfor ulike fagområder»

Kommunedirektøren opplyser at kommunen siden 2020 har vedtatt en årlig eierskapsmelding. Ordføreren utarbeider eierskapsmeldingen og kommunedirektøren skriver saksframlegget. Økonomisjefen kvalitetssikrer tallgrunnlaget, mens øvrig administrasjon i liten grad deltar i

¹⁰ Prop 46 L, lov om kommuner og fylkeskommuner: Kapittel 9.4.4, overskrift «forsvarlig utredning og lovlighet», 5 avsnitt, Side 62,

arbeidet. Kommunen har ikke et tydelig årshjul for når hvert selskap skal orientere i kommunestyret. Kommunen har et Excel-basert årshjul (action logg) for politiske saker, som også brukes for å planlegge saker knyttet til kommunens eierskap.

Alle dokumenter og protokoller fra eierskapene arkiveres i Elements. Ordføreren har fått opplæring i at dokumenter skal sendes via kommunedirektøren for korrekt journalføring. Dette legger til rette for fullstendig og riktig arkiv.

2.6.3 Revisors vurdering

Kriterie: Kommunedirektøren bør tilrettelegge for at folkevalgte får bistand til oppfølging av eierskap

Kommunedirektøren tilrettelegger for at folkevalgte får bistand i oppfølgingen av eierskapet. Revisor vurderer at kriteriet er oppfylt.

Kommunedirektøren tilrettelegger for oppfølginga av eierskapene gjennom årlig behandling av eierskapsmelding, kvalitetssikring av tallgrunnlaget, rutiner for arkivering og dokumenthåndtering i Elements, samt løpende dialog mellom ordfører og administrasjon. Kommunedirektøren deltar i avklaringer før vanskelige eiersaker behandles i kommunestyret og utarbeider saksframlegg tilknyttet eierskapet. Folkevalgte får også informasjon gjennom orienteringer fra ordfører i kommunestyret og dokumentasjon som lagres i kommunens Teams-område. Samlet legger dette til rette for at folkevalgte får nødvendig bistand i arbeidet med eiersaker og at eierdokumenter blir arkivert i samsvar med krav.

2.7 Konklusjon

Revisor konkluderer med at Lierne kommunes eierstyring i hovedsak er i samsvar med lovkrav, anbefalinger og kommunens egne føringer.

Eierskapsmeldingen behandles årlig og oppfyller i hovedsak lovkrav og anbefalinger. Eierskapsmeldingen kan etter revisors vurdering oppdateres med mer relevante opplysninger fra de eide selskapene, dette for å styrke de folkevalgtes beslutningsgrunnlag og legge til rette for bedre politiske drøftinger om eierskapet.

Følgende forhold kan tydeliggjøres i kommunens eierskapsprinsipper for å være mer i samsvar med anbefalte eierprinsipper:

- Rapporteringsrutiner mellom kommunestyret og eierrepresentant.
- Bruk av valgkomité ved styrevalg, herunder retningslinjer for valgkomitéens arbeid med tilhørende føringer for habilitetsvurderinger.

Revisor konkluderer videre med at kommunedirektør har rutiner og praksis for eierstyring som sikrer folkevalgte nødvendig bistand i eiersaker.

På dette grunnlaget vurderes kommunestyret i Lierne å være tilstrekkelig satt i stand til å ivareta rollen som eier. Eierskapsmeldingen gir et relevant utgangspunkt for utøvelse av eierskap. Å revidere eierskapsmeldingen i tråd med de påpekte forbedringsområdene vil gi de folkevalgte bedre grunnlag for ytterligere involvering i eiersaker og en tydeliggjøring av kommunens eierskapsprinsipper.

2.8 Anbefaling

Revisor anbefaler kommunen å revidere eierskapsmeldingen i tråd med revisors forbedringspunkter.

KILDER

Forskrift om kontrollutvalg og revisjon. FOR-2019-06-17-904. Lovdata, u.å.
<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2019-06-17-904>.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet. «Prop. 46 L (2017–2018)». Regjeringen.no, 16. mars 2018. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-46-l-20172018/id2593519/>.

Kommuneloven. *Lov om kommuner og fylkeskommuner*. LOV-2018-06-22-83. Lovdata, u.å.
<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2018-06-22-83>.

KS. «Eierskapsmeldingen - Hjem». Åpnet 12. mars 2026.
<https://www.ks.no/fagomrader/demokrati-og-styring/eierskap-og-interkommunalt-samarbeid/eierskapsmeldingen/>.

KS. «Hvordan være gode eiere for selskaper og foretak - Hjem». Åpnet 12. mars 2026.
<https://www.ks.no/fagomrader/demokrati-og-styring/eierskap-og-interkommunalt-samarbeid/hvordan-vare-gode-eiere-for-kommunale-selskaper/>.

KS. «KS Folkevalgtprogram - Hjem». Åpnet 12. mars 2026.
<https://www.ks.no/fagomrader/demokrati-og-styring/folkevalgtprogrammet/>.

«Lov om aksjeselskaper (aksjeloven) - Lovdata». Åpnet 12. mars 2026.
<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1997-06-13-44>.

«Lov om interkommunale selskaper (IKS-loven) - Lovdata». Åpnet 12. mars 2026.
<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1999-01-29-6/>.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet. «Kontrollutvalgsboka». Regjeringa.no, Regjeringen.no, 22. desember 2021.
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/kontrollutvalgsboka/id2893214/>.

«RSK 002 Standard for eierskapskontroll - KF Håndbøker». Åpnet 12. mars 2026.
<https://handboker.kf.no/handboker/public/975450694/1341a8a0-d82e-4de4-8975-0a6760087ffe/chapter/2ca541ce-241e-46c7-b56d-22cb82e889c1>.

VEDLEGG 1 – UTLEDNING AV REVISJONSKRITERIER

Kommuneloven § 23-4 definerer at eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring. NKRFs¹¹ standard for eierskapskontroll, RSK002, slår fast at revisor skal etablere kriterier for hver eierskapskontroll. Kriterier er de krav, normer og/eller standarder som utøvelsen av eierskapet skal vurderes opp mot. Kriteriene skal være basert på relevante lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring.

I denne eierskapskontrollen har vi benyttet oss av følgende kilder til kriterier:

- Kommuneloven (2018)
- Aksjeloven (1997)¹²
- IKS-loven (1999)¹³
- Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll (KS, 2020)
- Proposisjon til ny kommunelov (Prop 46 L (2017-2018))¹⁴

Eiernes styringsdokumenter

Kommuneloven § 26-1 første ledd stiller krav til kommunen om å utarbeide en eierskapsmelding minst en gang i valgperioden. Eierskapsmeldingen skal vedtas av kommunestyret. I § 26-1 andre ledd stilles det følgende krav til eierskapsmeldingens innhold:

- Kommunens prinsipper for eierstyring
- Oversikt over selskaper, kommunale foretak og andre virksomheter som kommunen har eierinteresser i eller tilsvarende
- Kommunens formål med sine eierinteresser eller tilsvarende interesser i virksomheter som nevnes

I proposisjonen til ny kommunelov (Prop 46 L (2017-2018)), framgår det at eierskapsmeldingen bør omfatte mer enn aksjer og andeler.

¹¹ «NKRF – kontroll og revisjon i kommunene» er en faglig interesseorganisasjon og kompetanseorgan for kontroll og revisjon av kommunal/offentlig virksomhet.

¹² «Lov om aksjeselskaper (aksjeloven) - Lovdata».

¹³ «Lov om interkommunale selskaper (IKS-loven) - Lovdata».

¹⁴ Kommunal- og moderniseringsdepartementet, «Prop. 46 L (2017–2018)».

Videre er det viktig at eierskapsmeldingen gir en oversikt over kommunens selskaper, kommunale foretak og andre virksomheter som kommunen har eierinteresse eller tilsvarende interesse i. Etter utvalgets oppfatning bør eierskapsmeldingen omfatte alle virksomheter, uavhengig av organisasjonsform, og uavhengig av eierandelens størrelse. Eierskapsmeldingen skal derfor (selvsagt) omtale aksjeselskaper og interkommunale samarbeid etter IKS-loven. Dette gjelder uansett om kommunen bare er deleier i aksjeselskapet, og om det er et samarbeid mellom mange kommuner. Også samvirkeforetak, kommunalt oppgavefellesskap (...), vertskommunesamarbeid og stiftelser som kommunen har en spesiell interesse i, bør ifølge utvalget tas med i en eierskapsmelding. Selv om kommunale foretak er en del av kommunen som juridisk person og derfor ikke er selskaper som kommunen har eierinteresse i, er hensynene og ideene bak eierstyring og eierskapsmelding også viktige for kommunale foretak.

KS anbefaling nr. 16 sier at kommunen bør foreta en prinsipiell avklaring av godtgjøring for styreverv. Denne bør danne grunnlag for eierorganets fastsetting av styrehonorar.

Dette gir følgende kriterier:

- Kommunestyret skal minst en gang i valgperioden vedta en eierskapsmelding. Den skal inneholde: prinsipper for eierstyring, oversikt over eierskap og formål med eierskapet
- Kommunestyret bør ha en prinsipiell diskusjon om godtgjørelse av styreverv i forbindelse med behandling av eierskapsmeldingen.

Kommunestyret som eier

KS anbefaling nr. 3 sier at kommunestyret bør få tid til kompetanseutvikling knyttet til eierskap for samtlige folkevalgte tidlig i perioden. Dette vil gi kommunestyremedlemmene et kunnskapsgrunnlag om eierstyring.

KS anbefaling nr. 7 sier at eierstyring skal utøves innenfor rammene av kommunestyrets vedtak, og at eierstyringen skal skje gjennom eierorganet for selskapene. For at kommunestyret skal kunne utøve eierrollen, bør det få informasjon om selskapene de eier og informasjon fra selskapene må settes i system. KS anbefaling nr. 7 sier videre at for aksjeselskap og interkommunale selskaper bør det etableres forutsigbare kommunikasjonsformer mellom kommunestyret og eierorganet, som kan forankres i eierskapsmeldingen. Slik kan eier sikre engasjement, debatt og reell politisk avklaring av eierorganets myndighet.

Eieroppfølging

KS anbefaler (nr. 6) at det holdes jevnlige eiermøter mellom kommunen som eier, styret og daglig leder for selskapet. Et eiermøte er et uformelt og uforpliktende møte der det ikke skal treffes vedtak, men hvor både eieren og selskapet kan ha gjensidig informasjonsutveksling, forventningsavklaringer og drøfte generell utvikling og rammevilkår for virksomheten.

Eierstyring skal formelt skje i representantskapet eller generalforsamlingen.

Dette gir følgende kriterier for kommunestyret som eier og eieroppfølging:

- Kommunestyret bør sikre tilstrekkelig opplæring om eierstyring
- Kommunestyret bør etablere rutiner som sikrer dialogen mellom kommunestyret som eier og eierrepresentanten.
- Eier bør jevnlig vurdere behov for eiermøter

Eierrepresentasjon

Kommunestyret er kommunens øverste myndighet og dermed den formelle utøveren av eierskapet. Det er vanlig at kommunestyret velger noen til å representere kommunen i selskapenes eierorganer. Kommuneloven § 5-3 hjemler intern delegasjon fra kommunestyret til andre folkevalgte organ, ordfører eller kommunedirektør.

Eierskapet utøves i eierorganene. Eierorganet i et aksjeselskap er generalforsamling, mens eierorganet i et interkommunalt selskap er representantskap. KS anbefaling nr. 7 sier at som hovedregel bør sentrale folkevalgte oppnevnes som representanter i eierorganet. Når en eierrepresentant er valgt til å representere kommunen bør vedkommende møte i eierorganet.

Når kommunestyret velger noen til å representere kommunen i eierorganene, må det legges føringer på at vedkommende skal ivareta kommunens eierinteresser. Kommunestyret kan legge føringer for hvordan dette eierskapet skal utøves. Overordnede føringer legges i kommunens eierskapsmelding. I tillegg kan kommunestyret behandle saker som eierrepresentanten skal følge opp i eierorganene. I interkommunale selskap kan kommunestyret gi eierrepresentanten bundet mandat¹⁵. Hvis kommunen legger sterke føringer på et selskap, kan dette hemme selskapets konkurransedyktighet. Eierutøvelsen i eierorganet omfatter fastsettelse av vedtekter (aksjeloven § 5-18, selskapsavtale i IKS-loven § 4), valg av

¹⁵ Kommunal- og distriktsdepartementet har gitt en tolkningsuttalelse om at kommunestyret kan instruere representantskapsmedlemmer i IKS, jf. Merknad til § 7 i IKS-loven (Ot. Prp. Nr 53 (1997-1998) side 95). [Kommuneloven kapittel 18 og 19: Instruks av representantskapet og representantskapets myndighet til å opprette styringsorganer - regjeringen.no](#)

styre (aksjeloven § 6-3, IKS-loven § 10), fastsettelse av styrets godtgjørelse (aksjeloven § 6-10) og behandle regnskapet (aksjeloven § 5-5 og IKS-loven § 7). I tillegg gir aksjeloven § 5-11 aksjeeierne rett til å få saker behandlet på generalforsamlingen.

Fastsettelse av vedtekter er i aksjeloven og IKS-loven lagt til henholdsvis generalforsamlingen og representantskapet. I interkommunale selskaper tilsvarer selskapsavtalen vedtektene, og § 4 i IKS-loven sier at kommunestyret skal vedta avtalen og det kreves tilslutning fra alle deltakere. For interkommunale selskaper er behandlingen av selskapsavtalen i kommunestyrene en betingelse for at selskapsavtalen skal være gyldig.

For aksjeselskaper sier aksjeloven § 5-18 at beslutningen om å endre vedtektene skal treffes av generalforsamlingen, hvis ikke noe annet er fastsatt i lov. Når et aksjeselskap stiftes av de som skal tegne aksjer i selskapet, skal det opprettes et stiftelsesdokument som kan inneholde selskapets vedtekter. Det ligger ingen automatikk i at kommunestyret involveres i saker med vedtektsendringer i henhold til aksjeloven, og da er det opp til eierrepresentanten å vurdere om forslaget til vedtektsendringer har et slikt innhold at det bør legges fram som en sak for kommunestyret i forkant av generalforsamling. Kommunestyret bør ut fra dette ha kjennskap til vesentlige endringer i vedtektene. For interkommunale selskaper (IKS) er behandling av selskapsavtalen av kommunestyret eller fylkestinget hjemlet i IKS-loven § 4.

Dette gir følgende kriterier:

- Kommunestyret bør utnevne sentrale folkevalgte som eierrepresentanter
- Kommunestyret bør være representert i selskapenes eierorgan
- Kommunestyret bør avklare myndigheten til eierrepresentanten

Valg av styre

KS anbefaler (nr. 9) at eier gjennom selskapets eierorgan sørger for at styrets kompetanse samlet sett er tilpasset det enkelte selskapets formål og virksomhet. Det anbefales at selskapet sikrer opplæring av styremedlemmene. KS anbefaler (nr. 10) at det i vedtektene eller selskapsavtalen bør fastsettes at valg av styrer i kommunalt eide selskaper bør skje ved bruk av valgkomité. Det bør lages retningslinjer som regulerer valgkomitéens arbeid (nr. 10). Dette er også knyttet til KS anbefaling nr. 12 om å lage rutiner for å sikre nødvendig kompetanse i selskapsstyrene. KS anbefaling nr. 13 sier at som hovedregel bør styremedlemmer i morselskapet ikke sitte i styrene i datterselskap, blant annet begrunnet i habilitetsutfordringer.

KS anbefaler (nr. 15) at styrene etablerer faste rutiner for å håndtere mulige habilitetskonflikter. Ordfører og kommunedirektør bør derfor ikke sitte i styrer i selskaper. I kommunalt eide

selskaper kan det fort oppstå uheldige rollekonflikter som det bør være åpenhet omkring, og som bør vurderes i forbindelse med valg til styrer og eventuell andre sentrale verv.

Aksjeloven § 6-10 gir generalforsamlingen myndighet til å fastsette godtgjørelse til styremedlemmer.

Dette gir følgende kriterier:

- Eier bør ha rutiner for å vedtektsfeste en ordning med bruk av valgkomité ved valg av styre
- Eier bør ha rutiner for å sikre at valgkomitéen har retningslinjer for styrets sammensetning og kompetanse
- Eier bør ha rutiner som sikre at inhabilitet og rollekonflikter vurderes i forbindelse med styrevalg

Bistand for eierstyring

Når aktivitet er lagt ut i selskaper, er ikke kommunedirektøren lengre en del av eierstyringen. Kommuneloven § 13-1 sier imidlertid at kommunedirektøren skal påse at saker legges fram for folkevalgte organer, er forsvarlig utredet. Utredningen skal gi et faktisk og rettslig grunnlag for å fatte vedtak. Dette medfører at eksempelvis den lovpålagte forberedelse av kommunens eierskapsmelding, er under kommunedirektørens ansvar for forsvarlig utarbeidelse. Videre ligger internkontrollansvaret til kommunedirektøren, noe som medfører at eierstyringen utøves innenfor rammen av betryggende internkontroll etter kommuneloven § 25-1. Dette omfatter blant annet å legge til rette for at rutiner og bistand for innsamling og arkivering av informasjon fra kommunens eierskap, oppfølging og rapportering til kommunestyret.

Dette gir følgende kriterier:

- Kommunedirektøren bør tilrettelegge for at folkevalgte får bistand til oppfølging av eierskapet.

VEDLEGG 2 – UTTALELSE

Re: Oversendelse av høringsrapport - generell eierskapskontroll i Lierne kommune

Tor Erling Inderdal <Tor.Erling.Inderdal@lierne.kommune.no>
Til Arve Gausen

 Svar

 Svar til alle

 Videre-send

tor. 30.04.2026 11:58

Hei

Har ingen ting å utsette eller kommentere på rapporten

Mvh.

Tor Erling Inderdal

Ordfører Lierne kommune

Tlf: 40 47 06 77

Mail: tor.inderdal@lierne.kommune.no

Web: <https://www.lierne.kommune.no>

Hovedkontor: Brugata 2, Steinkjer

Tlf. 907 30 300 - www.revisjonmidt norge.no